

Національний університет біоресурсів і природокористування України

Кафедра загальної екології, радіобіології та безпеки життєдіяльності
Кафедра охорони праці та біотехнічних систем у тваринництві

«ЗАТВЕРДЖУЮ»
Декан економічного факультету
(Анатолій ДІРОВА)
2024 р.

«СХВАЛЕНО»
на засіданні кафедри загальної
екології, радіобіології та безпеки життєдіяльності
Протокол №_11 від “_22.05_”_2024_ р

Завідувач кафедри
(Алла КЛЕПКО)
та на засіданні кафедри охорони праці
та біотехнічних систем у тваринництві
Протокол №_ від “_”_2024 р.

Завідувач кафедри
(Василь ХМЕЛЬОВСЬКИЙ)

«РОЗГЛЯНУТО»
Гарант ОП «Фінанси і кредит»
Юлія НЕГОДА

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

_____ Безпека праці і життєдіяльності _____

Галузь знань 07 Управління та адміністрування
Спеціальність 072 «Фінанси, банківська справа, страхування та
фондовий ринок»
Освітня програма «Фінанси і кредит»
Факультет (НН) _____ Економічний _____
Розробники: _____ доц., к.с.-г. Піскунова Л.Е. _____
доц., к.б. н Білько Т.О.

Київ – 2024 р.

НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БІОРЕСУРСІВ І ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ

Кафедра загальної екології, радіобіології та безпеки життєдіяльності
Кафедра охорони праці та біотехнічних систем у тваринництві

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Декан економічного факультету
(Анатолій ДІБРОВА)

“ “ 2024 р.

«СХВАЛЕНО»

на засіданні кафедри загальної
екології, радіобіології та безпеки життєдіяльності

Протокол №_11 від “_22.05_”_2024_р

Завідувач кафедри

(Алла КЛЕПКО)

та на засіданні кафедри охорони праці
та біотехнічних систем у тваринництві

Протокол №_ від “_”_2024_р.

Завідувач кафедри

(Василь ХМЕЛЬОВСЬКИЙ)

”РОЗГЛЯНУТО ”

Гарант ОП «Фінанси і кредит»

Юлія НЕГОДА

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Безпека праці і життєдіяльності

Галузь знань _____

Спеціальність 072 «Фінанси, банківська справа, страхування та
Фондовий ринок»

Освітня програма «Фінанси і кредит»

Факультет (ННІ) _____ Економічний _____

Розробники: _____ доц., к.с.-г. Піскунова Л.Е. _____

доц., к.б. н Білько Т.О.

Київ – 2024 р.

Опис навчальної дисципліни

Безпека праці та життєдіяльності

Галузь знань, спеціальність, освітня програма, освітній ступінь		
Освітній ступінь	Бакалавр	
Спеціальність	072 «Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок»	
Освітня програма	«Фінанси і кредит»	
Характеристика навчальної дисципліни		
Вид	Обов'язковий компонент ОПП за рекомендацією вченої ради університету	
Загальна кількість годин	120	
Кількість кредитів ECTS	4	
Кількість змістових модулів	4	
Курсовий проект (робота) (за наявності)	-	
Форма контролю	Екзамен	
Показники навчальної дисципліни для денної та заочної форм здобуття вищої освіти		
	Денна форма здобуття вищої освіти	Заочна форма здобуття вищої освіти
Рік підготовки (курс)		
Семестр		
Лекційні заняття	30 год.	4 год.
Практичні, семінарські заняття	30 год.	
Лабораторні заняття	-	
Самостійна робота	60 год.	116 год
Індивідуальні завдання	-	
Кількість тижневих аудиторних годин для денної форми здобуття вищої освіти	4 год.	

1. Мета, завдання, компетентності та програмні результати навчальної дисципліни

Мета вивчення дисципліни полягає у набутті студентом компетенцій, знань, умінь і навичок для здійснення професійної діяльності за спеціальністю з урахуванням ризику виникнення техногенних аварій й природних небезпек, які можуть спричинити надзвичайні ситуації та привести до несприятливих наслідків на об'єктах господарювання, а також формування у студентів відповідальності за особисту та колективну безпеку.

Завдання вивчення дисципліни передбачає опанування знаннями, вміннями та навичками вирішувати професійні завдання з обов'язковим урахуванням галузевих вимог щодо забезпечення безпеки персоналу та захисту населення в небезпечних та надзвичайних ситуаціях.

Засвоївши дисципліну «Безпека праці і життєдіяльності» майбутні бакалаври повинні володіти сукупністю загальнокультурних та професійних компетенцій з питань безпеки життєдіяльності для вирішення професійних завдань, пов'язаних із гарантуванням збереження життя та здоров'я персоналу ОГ в умовах небезпечних і надзвичайних ситуацій.

Набуття компетентностей:

Інтегральна компетентність:

Здатність розв'язувати складні спеціалізовані завдання та практичні проблеми у галузі фінансів, банківської справи та страхування в ході професійної діяльності або у процесі навчання, що передбачає застосування окремих методів і положень фінансової науки та характеризується невизначеністю умов і необхідністю врахування комплексу вимог здійснення професійної та навчальної діяльності.

Загальні компетентності (ЗК):

- ЗК07. здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями;
- ЗК14. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя

Програмні результати навчання:

- ПР19. Виявляти навички самостійної роботи, гнучкого мислення, відкритості до нових знань.
- ПР23. Визначати досягнення і ідентифікувати цінності суспільства на основі розуміння місця предметної області у загальній системі знань, використовувати різні види та форми рухової активності для ведення здорового способу життя.

2. Програма та структура навчальної дисципліни для:

– повного терміну денної (заочної) форми здобуття вищої освіти;

Програма та структура навчальної дисципліни (*Безпека життєдіяльності*)

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин													
	денна форма							Заочна форма						
	тижні	усього	у тому числі					усього	у тому числі					
			л	П	лаб	інд	с.р.		л	п	лаб	інд	с.р.	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	
Змістовий модуль 1. <i>Принципи забезпечення безпеки життєдіяльності</i>														
Тема 1. Категорійно-понятійний апарат з БЖД, таксономія небезпек.	I	3	1				2	10						5
Тема 2. Кількісна оцінка небезпеки	II	4		2			2	10		2				8
Тема 3. Природні загрози та характер їхніх проявів і дії на людей, тварин, рослин, об'єкти економіки.	III	6	2	2			2	4						4
Тема 4. Людина - відкрита біоенергетична та духовно-інформаційна система.	IV	6	2				4	6	2					4
Тема 5. Типові моделі реакцій людей у випадку екстремальних ситуацій	V	4		2			2	4						4
Тема 6. Техногенні небезпеки та їхні наслідки.	VI-VI	8	2	2			4	12		2				5
Разом за змістовим модулем 1		31	7	8			16	46	2	4				30
Змістовий модуль 2. <i>Організаційно-функціональна структура та методологія безпеки</i>														
Тема 7. Соціально-політичні небезпеки, характеристики.	VII-VIII	5	1	2			2		2					5
Тема 8. Соціальні та психологічні фактори ризику.	XI	7	1	2			4							5
Тема 9. Застосування ризик орієнтованого підходу для побудови моделей виникнення НС.	X-X1	6	2				4		2					6
Тема 10. Менеджмент безпеки, структура захисту у НС.	XII-XIII	6	2	2			2							5
Тема 11. Управління силами та засобами ОГ під час НС.	XV	5	2	1			2							5

Разом за змістовим модулем 2	29	8	7			14						24
Усього годин	60	15	15			30						56

Програма та структура навчальної дисципліни(Охорона праці)

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин												
	денна форма							Заочна форма					
	тижні	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
			л	п	лаб	інд	с.р		л	п	лаб	інд	с.р
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
Змістовний модуль 1. Правове і нормативне регулювання охорони праці.													
Тема 1. Законодавство України про охорону праці	I-II	8	2	2			4						10
Тема 2. Організація служби охорони праці.	II-III	8	2	2			4						4
Тема 3. Організація розслідування нещасних випадків.	IV-V	8	2	2			4						6
Тема 4. Організація навчання з охорони праці.	VI-VII	8	2	2			4						10
Разом за змістовим модулем 1		32	8	8			16						30
Змістовий модуль 2. Практична організація безпеки праці													
Тема 1.Травматизм, причини, профілактика.	VIII-XI	6	2	2			2						10
Тема 2. Шкідливі фактори виробничого середовища	X-XI	6	2	2			2						4
Тема 3. Вибір засобів індивідуального захисту	XII-XIII	8	2	2			4						6
Тема 4. Основи електробезпеки та пожежної безпеки	XIV-XV	6	1	1			4						10
Разом за змістовим модулем 2		28	7	7			14						30
УСЬОГО ГОДИН		60	15	15			30						60

3. Теми лабораторних (практичних, семінарських) занять

За. Теми практичних занять(Безпека життєдіяльності)

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Ризик як кількісна оцінка небезпеки <i>Практичне заняття №1</i> Статистична оцінка небезпечних і шкідливих чинників для життя людини	2
2	Природні небезпеки <i>Практичне заняття №2.</i> Визначення рівня метеочутливості людини	1
3	Біологічні небезпеки. <i>Практичне заняття №3.</i> Інфекційні захворювання. Епідемії. Пандемії. Імунітет. Правила поведінки населення при проведенні ізоляційно-обмежувальних заходів.	2
4	Типові моделі психофізіологічних реакцій людей у випадку екстремальних ситуацій <i>Практичне заняття №4.</i> Визначення психофізіологічних властивостей людини та вплив їх на безпеку	2
5	Пожежна безпека <i>Практичне заняття. №5.</i> Аналіз небезпеки під час роботи зі шкідливими та вибухопожежонебезпечними речовинами	2
6	Техногенні небезпеки. <i>Практичне заняття №6.</i> Шумове забруднення атмосфери в містах та коефіцієнт його соціальної небезпеки	2
7	Хімічна безпека. <i>Практичне заняття №7.</i> Екологічна оцінка ризику. Визначити екологічну оцінку ризику застосування пестицидів у різних кліматичних зонах України	2
8	Соціальні та психологічні фактори ризику <i>Практичне заняття №7.</i> Соціальне середовище. Визначення типів поведінки особистості у конфліктній ситуації	1

Зб. Теми практичних занять(Охорона праці)

№ п/п	Назва теми	Кількість годин
1	Організація навчання з питань охорони праці	2
2	Організація розслідування нещасних випадків на виробництві	2
3	Вимірювання параметрів мікроклімату. Визначення концентрації шкідливих парів та газів в повітрі робочої зони	2
4	Вимірювання рівнів освітленості робочих місць	1
5	Вибір засобів індивідуального захисту для працівників АПК	2
6	Первинні засоби пожежогасіння на підприємствах АПК	2
7	Домедична допомога	2

4. Теми самостійної роботи

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Практичне заняття №1. Статистична оцінка небезпечних і шкідливих чинників для життя людини	4
2	Практичне заняття №2. Розрахунок біологічного віку та темпу старіння	2
3	Практичне заняття №3. Інфекційні захворювання	4
4	Лабораторне заняття №4. Визначення основних психофізіологічних властивостей людини та їх вплив на безпеку	2
5	Практичне заняття №5. Аналіз безпеки хронічного отруєння ртуттю	2
6	Практичне заняття № 6. Розрахунок мікроклімату закритих приміщень	4
7	Практичне заняття №7. Біоритми та їх роль у збереженні здоров'я людини	4
8	Практичне заняття №8. Порядок дій при виникненні надзвичайних ситуацій	4
9	Практичне заняття №9. Розслідування нещасних випадків невиробничого характеру.	4
10	Практичне заняття № 10 для самостійного опрацювання. Вимоги до якості харчових продуктів. Раціональне та здорове харчування	2
11	Вивчення тем, що виносяться на самостійне опрацювання;	8
12	Підготовка для виступів на семінарах, круглих столах, наукових конференціях	6
13	Написання рефератів і доповідей	8
14	Підготовка до підсумкової атестації.	6
	ВСЬОГО	60

5. Засоби діагностики результатів навчання:

- екзамен;
- модульні тести;
- реферати;
- розрахункові та розрахунково-графічні роботи;
- захист практичних робіт;
- самостійне опрацювання практичних робіт в ельорні:
<https://elearn.nubip.edu.ua/course/view.php?id=455>

6 Методи навчання:

При вивченні дисципліни використовуються такі методи навчання:

Залежно від джерела знань: словесні (пояснення, бесіда, дискусія, діалог); наочні (демонстрація, ілюстрація); практичні (рішення задач, ділові ігри).

За характером пізнавальної діяльності: пояснювально-наочний проблемний виклад; частково-пошуковий та дослідницький методи.

За місцем в навчальній діяльності:

- методи організації й здійснення навчальної діяльності, що поєднують словесні, наочні і практичні методи; репродуктивні й проблемно-пошукові; методи навчальної роботи під керівництвом викладача й методи самостійної роботи здобувачів вищої освіти;

- методи контролю й самоконтролю за навчальною діяльністю: методи усного, письмового контролю; індивідуального й фронтального, тематичного і систематичного контролю.

У процесі викладання навчальної дисципліни для активізації навчально-пізнавальної діяльності здобувачів вищої освіти передбачено застосування таких навчальних технологій:

- *робота в малих групах* дає змогу структурувати практично-семінарські заняття за формою і змістом, створює можливості для участі кожного здобувача вищої освіти в роботі за темою заняття, забезпечує формування особистісних якостей та досвіду соціального спілкування;

- *семінари-дискусії* передбачають обмін думками і поглядами учасників з приводу даної теми, а також розвивають мислення, допомагають формувати погляди і переконання, вміння формулювати думки й висловлювати їх, вчать оцінювати пропозиції інших людей, критично підходити до власних поглядів;

- *мозкові атаки* – метод розв'язання невідкладних завдань, сутність якого полягає в тому, щоб висловити як найбільшу кількість ідей за обмежений проміжок часу, обговорити і здійснити їх селекцію;

- *кейс-метод*– метод аналізу конкретних ситуацій, який дає змогу наблизити процес навчання до реальної практичної діяльності фахівців і передбачає розгляд виробничих, управлінських та інших ситуацій, складних конфліктних випадків, проблемних ситуацій, інцидентів у процесі вивчення навчального матеріалу;

- *презентації*– виступи перед аудиторією, що використовуються для подання певних досягнень, результатів роботи групи, звіту про виконання індивідуальних завдань, інструктажу, демонстрації.

7. Методи оцінювання.

- екзамен;
- усне опитування;
- модульне тестування;
- командні проекти;

- реферати, есе;
- захист практичних робіт;
- презентації та виступи на наукових заходах

обговорення результатів роботи на навчальному порталі. URL:

<https://elearn.nubip.edu.ua/course/view.php?id=455>

<https://elearn.nubip.edu.ua/mod/quiz/view.php?id=143061>

-

8. Розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти. Оцінювання знань здобувача вищої освіти відбувається за 100-бальною шкалою і переводиться в національні оцінки згідно з табл. 1 чинного «Положення про екзамени та заліки у НУБіП України»

Рейтинг здобувача вищої освіти, бали	Оцінка національна та результати складання	
	екзаменів	заліків
90-100	відмінно	зараховано
74-89	добре	
60-73	задовільно	
0-59	незадовільно	не зараховано

Для визначення рейтингу здобувача вищої освіти із засвоєння дисципліни $R_{\text{дис}}$ (до 100 балів) одержаний рейтинг з атестації (до 30 балів) додається до рейтингу здобувача вищої освіти з навчальної роботи $R_{\text{НР}}$ (до 70 балів): $R_{\text{дис}} = R_{\text{НР}} + R_{\text{ат}}$.

9. Навчально-методичне забезпечення

електронний навчальний курс навчальної дисципліни (на навчальному порталі НУБіП України eLearn –

<https://elearn.nubip.edu.ua/course/view.php?id=455>

<https://elearn.nubip.edu.ua/mod/quiz/view.php?id=143061>

- конспекти лекцій та їх презентації (в електронному вигляді);
- підручники, навчальні посібники, практикуми;
- методичні матеріали щодо вивчення навчальної дисципліни для здобувачів вищої освіти денної та заочної форм здобуття вищої освіти;

10. Рекомендовані джерела інформації

1. Піскунова Л.Е. Бондарь В.І., Зубок Т.О. Безпека праці та життєдіяльності: Підручник. Київ, 2022. 396 с.
2. Піскунова Л.Е. Робочий зошит для практичного вивчення дисципліни Безпека праці та життєдіяльності студентами денної та заочної форми навчання. Київ, 2022. 110 с.
3. Піскунова Л.Е. Методичні рекомендації для вивчення та проведення практичних робіт з дисципліни Безпека праці та життєдіяльності студентами денної та заочної форми навчання. Київ, 2024. 101с.
4. L. Piskunova, T. Zubok, I. Pryimachenko Training manual for the discipline "Safety of work and Life" for students majoring in 291 "International

Relations, Public Communications and Regional Studies" «КОМПРИНТ», 2023.
237 p

5. Войналович О.В. Вимірювання параметрів вібрації: Методичні вказівки щодо виконання лабораторної роботи. Київ, 2020. 18 с

6. Войналович О.В. Методи планування витрат на охорону праці: Методичні вказівки щодо виконання практичної роботи. Київ, 2019. 18 с.

7. Войналович О.В. Визначення параметрів виробничого шуму: Методичні вказівки щодо виконання лабораторної роботи. Київ, 2019. 16 с.

8. Білько Т.О. Домедична допомога на підприємстві: Методичні вказівки щодо проведення ділової гри. Київ, 2020. 18 с.